

Cukor György

PARA

Felét letépték a mítoszok s e képzelt csonkkal él. Csalfa Lúna! Minden oda, elhordva minden, félkontúr, félarc a vízben, s amit elsírtam pőrén a kertnek, hagymának, kapornak. Gyerekesen minden oda temetve, ahonnan jöttem, a Holdba, keskeny mellkast mérgez a holdméreg a gyerekkorban. Áll egy félarc és ámit. A Lúna-képlet így néz le maradék magára, kékes nyírt hajra, vékonyka vállra. Nagy csend az udvara. Pajta-éj. S a szénapadlásról leहुll egy alma.

Alandó visszahúzódásban, mindig fegyvertelenül. Alom ez, alapézés. Ismerős hely, pihenünk. A csarnokban betonvályúk, s a lében marhacombok, féldisznók úsznak. Ahogy félretolod, alatta megnyúzott emberi testek. Alom ez. A doktor beadja a szérumot neki, pillanatra látszik a tetem arca. Ez is közülünk való. És újra a puszta hús, szemek, szemhéj nélkül. Ennyit tehetek, mondja a doktor. Nyúzott női testbe csimpaszkodó, macskaszzerű, csupasz állatok. Szérumot beléjük. Mind eleven egy pillanatra, menyétek marcangolják a nőt. Bokájánál fogva fölemel egy csecsemőt, mint a játékbabát, doktor, te bajszos bábaasszony. Igenis megélednek a halottak. A mieink. Hova temessük őket ebben a betoncsarnokban. Alapézés, ezeket mind megetetik a bennszülöttekkel, velünk. És belép a parancsnok, barna asszony. Fiatal. Még nem reménytelen? Leszúrájk hátulról, idegenek osonnak közénk amint csoportokban állva beszélgetünk és szűrnak. Alom, alapézés, hátulról döfnek. Érzem, most engem, hátranyúlok, a pengét kapom el, megfordulni sincs időm. A kés leszorítja a kezem a betonvályú szélére és a markomba nyiszál. Hátam mögött dolgozik valaki késsel. Alapézés. Alom. A másik szemből jön, homlokát homlokomhoz szorítja, vár Ne gyere tovább. Megesszük egymást, tudod, hogy megesszük egymást, akik még maradtunk.

Aranytrombitán játszik az angyal. A hímzett falvédőn. Hasadóanyaggal vakolt szobában. Hely az, amit a zárványokba elrekesztettek előlünk, a hat oldalról zárt tér. Ilyen kövekből épül e legtisztább akusztika, zeng magában. Mert végül nem a beszéd, nem a szív útján jövünk a függöny elé. Fújja dudorodott képpel. A nézőtérről nem látható, mégis mind angyal akar lenni, az egész kivezényelt század. Más módon, mert ők az elemedett énekesnő tekintetere pályáznak. A parókája kétségtelenül hűgyszagú, nem hiába várják, ha egyáltalán érdemes arra várni, aki meg is jön. Ha vízcseppet hallasz lehullni, kitelt levéllel kizöldell a filodendron álomból s alapézésből. Ha életpályád csak menekülés, ügynök terem minden ajtó mögött. Lesz, mint porból a bolha. Tükörszoba nincs már, ott sem trombitálnak feltámadásra, nem az őseinktől származunk, tudhatod. Elavult-e a fény. Aligha, mert megelőzte születésed. Arany és angyal, ha nem mai színek is, szolgálnak olyan megdöbbenéssel, int a gondolat akadémikus tapogatódzása, háttal az ügynök korszerű késének, maszkjának. Mint a kezdet kezdetén, üres a szín. Hol vagyunk még az arany-

kortól, mely után minden hullámozó energia kettéválik, s a két pólus felett lebeg Úr és Gonosz.

Az éjszaka a csodaké, úgy alszom, mint az éjszakai állat, sehogy. Mert nappal alszom, akad dollog bőven, „helyettalvó” vagyok, kiváltottam az ipart. Nem színekúra, első a megbízhatóság, állom a versenyt. Aludj helyettem valamennyit, mondja. S elvégzem, mint az ő tulajdon képzeletébe font zígóta. Széles a klientúrám, meg nem született gyereket ugatnak meg nem született kutyák, mondja a költészet, mondja a magáét a magányról. Elek. Efféle alvásmóddal, magamra csomózva valaki rémálmában. Parásodva. Forgolódva, mintha nap sütné, mintha egyszer is süttött volna a nap. Nappal? Heverek megbosszulatlanul, mint egy harci jóéjszakát.

Mondják, visszatérni jó, mondja az anyakönyvvezető könnyezve. Nyüglődöm itt, ez csak élet, nem pedig passzionátus ténfergés. Fény-árnyék, szín-skála, itt az élet csak egyszeri. Írtam volna, hogy megjövök, valószínűleg botladozva és későn, de messze van, zárótűz alatt a posta, ellenjavallt a napos oldal, hogyan írjak? Minden feleség más ballisztikai fekvésben harcol, ő is. Tán bekötött szemmel, nem tudom. A magányossághoz ért-e? Vetem ellene. Tudja ez, hol az Ady pohara! Külön-külön minden ujja magányos, írhattam volna, hogy este a pipacsok becsukódnak, így kíván|a az illem, csak sejtetni, hogy vérre megy. Turkálok a szekrényben, nem találok a húsz év előtti piros kabátod, s hova lett az őszünk is, szüret, vérehulló fecskéfű a szemölcsre. Egy szálnalmas széplélekre emlékszem, mindig levelet írt volna hozzá, ámuló-bámulója. Azóta megtanultam oldalt állni, mint az inas a Herbert-szövegben, mikor az uralkodóháznak befellegzett, s ez igen óhajtott a tapétába simulni, az inas. Ajtómon életkedvem jele, a kölni dóm. Unokákra vágyom, Pläne und Ansichte des Kölner Domes. Odaragasztva belülről. És dörögve szánt a toll a papíron, a kifosztott fiók hangszekrénye fölött. Mint írom, így lettem végül megbízható.

Mi tagadás, unalmas séták ezek. Hajnali háromkor a kályha még tartja a meleget. Kint követ kőhöz hordok, kő ül szeles kövön, mint a bálvány. És meszesedést érez a nyakban. Kövek hipertrófiája! Ó, mondja, jó itt, mintha muscalben lagnék, elkerül a közrendű halál. Ő a világ királya három hektáron. Népe dús fagyaibokor, kökény, zanót. Örök megszületetlenek az anyagban, kiket elejtett a metamorfózis hajnalonta. Népe mind, kinek nyeseöpenge a jövője. S hozzáálló az udvartartása is, a félhomály hajnali rémei, csepű-népség hajlongja körül. Bálvány, Prospero-szerepben. S oldalt, mintha bölény haldokolna, kinyúlva a görög idők. Akár fejedet a kőhöz, akár a követ fejedhez, kattogja a kőbálvány eszekerere a bölcselet. Forrást, napot, csontokat elkerülj, ennyi eredetet az ember nem bír el. Mondja a kő. Isten, Semmi, Halál - háromság, háromféle úr, egy-

hangú séták ezek, stilizációhoz visznek. Hajnalban ki felülkerekedik, maga lesz a teljes összeomlás monstruma, a titáni visszhang. És minden a helyén ismét.

Elvadult mind az öt. Szeméttben turkálnak éjjel, nappal a temetőben tanyáznak. Alapézés. Egy-mást is marták. Uralkodtak az elhagyott temetőben, onnan mentek éjjel zabáért, hulladékot kerestek, korcsok, mondaná aki szakértő. A két fiatal, röhgicsélő, farkcsóváló - egyhasiak, ha megérik, még az embert is lerántják. Ahogy átbllag a havon. És szaggatják róla a nagykabátot morogva. Most nincs hó, csak rettenetes hideg. A temetőkapuban fagyott, lógóbelű macskadög hever, kerülgetik, szagolgatják. Alapézés. Egyik a szétnyomott hastáját szimatolja, autó üthette el, kutyaésszel, kutyaszimattal érezve félelemszaga van. S megkezd. Elundorodik, s a fagyos szélben még éhesebb. Morog a hidegre, saját veszett undorára, friss húst tépne, nyafogva nyalja, földobja a dögöt, utánaúszik. Ez a legerősebb. A többi visszahúzódik, vár a sorára. Odatúl nagycsontú, trampli nyár van.

Elment a hajó, mondja. Megindító ez a bölcsesség, látom én is. Már sosem jutok vissza. Elment a hajó, mint a dalban, mondja a vénember. Undok arc, a galléron rozsdafoltok, nedvesség a szemsarokban, undorító oszlás. Maga sokat olvas, azért ilyen gyerekes. Gondoltam. Inkább spekulál, mintsem ítélkezne! És ráébredtem, hogy már rengeteg időm van, közel hajoltam hát ahhoz a fürtelemhez, ahhoz az archoz. Szép! Igazán nagyon szép. Szép. Felém nyújtotta a kezét. Na, ideértél, talán most szólalt meg először. S válláról a majom a nyomaték kedvéért átugrott a vállamra.

Kit elődömként szeretnék becsülni, anekdotában él. Ténfergő, kíváncsi alak, sírköve a kíváncsiság emlékoszlópa. Égő szemmel nézte a világot. Egy faluba tévedt, új hely, új tapasztalás. Kocsmá. Kérdezném, ebben a falu-

ban ki adja a legnagyobb pofont. Szólt a kocsmároshoz. Hm, így emez, maga átkozottul szerencsés, ott ül. Szóba elegyedtek, hallom, maga adja a legnagyobb pofonokat. Ha volna szíves, kérnék egyet. Ha nem zavarnám. Igazit? Úgyúgy!! Hát így beszélgettek, hát legyen, s befelé fordította hatalmas pecsétgyűrűjét. Kit elődömként becsülök, az asztalon át egyenesen az anekdotába esett. Főlkelt, megköszönte. Semmiség, kérem. Meglehet, átkozottul szerencsés a mi fajtánk, sőt-egyszerűen nem tágtit mellőlünk a szerencse. Mert a többi csak élet, csak para. Hablatyolás papíron, ráncok, szarkaláb, szemölcs az ujjak között, kérgesedés, megnyúlt fülek. Para. Bőrfittyenetek a szem alatt. Csak kinővések, sivár utószezon.

Nehéz a sorsa ennek a képen. Szánt, mint a süket, s tőle jobbra ott az emberi zuhanás maga, az élet új minősége, szól a közhely. Ez a képen s a kép előképein is csak szánt, szánt, szántja a teret ketté, égre és földre, alulra barázdákat illeszt. Oldalt pedig látatlan a szép esés, hódolat testtel a centripetális erőknél. S heverni törten a várócsarnokban, süllyedni mint a vízbe, a kövezetbe kozmó göncben. A kézben üveg szesz, fogkrémből erjesztve. Pufajka-tépetre szórt tyúktrágyából bővölve. Mint fakéregből mindennapi kenyér a tatárkorban. Innen és túl a Kárpátokon, féloldalt a közönynek a magányos hullás. A levegő nyársai a szárnytollak közé vágnak. Esés. Hullás. Mint a barom, ha magából kiad. Mint a barom Ég, ha a farát földnek fordítja. Jár, jár a pályaudvari óramutató, nem méri, szántja az utóidőt.

Kővidék. Örült holdember, fejében méreg, felorsóztott csapóvipera, odabent hordja. Ilyen idő ez. Nincs patak, tó. Csak kő és kráter. Kés? Véső? Forró hajtű, mi megérlelné gerendára, kötélre, önző kötélre, mint az embert? Kopogás, kopogás ahol jár, alapézés. Aztán csend van ismét, levegőtlen örvény járja a vidéket, a holdember. E kővidék természetes bolondja.

Pichler József felvétele